

Antiga casa i tina de Cal Manel

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Monistrollet - Collbaix. Pla de Fals. NE del terme
Emplaçament: Venint de Fals, i passat Cal Xaupes, pendre el camí de terra a cal Magdalena, trencant a la dreta
Alçada: 508

Coordenades:

Latitud: 41.73962
Longitud: 1.76162
UTM Est (X): 397022
UTM Nord (Y): 4621608

Classificació

Número de fitxa: 08178 - 366
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XVIII-XIX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Enrunada
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Ref. Cad.: 08177A00300007
Autoria de la fitxa: OPC 2017-2020 F. Xavier Menéndez
Data de registre de la fitxa: dc., 22/07/2020 - 02:00

Descripció

Antiga casa de pages enrunada. Les restes dels murs de càrrega i les parets encara visibles són de pedra vista amb restes d'arrebossat. S'insinuen dues plantes sobre rasant en els vestigis de la casa, ja que al mur de ponent es veuen dos nivells d'encaixos per l'entrebogat de fusta del sostre de planta baixa sota la coberta inclinada (corresponents a dues fases diferents d'ocupació). La masia presenta (2019) varies parets dempeus i una planta semisoterrada ben conservada recolzada amb contraforts a la seva cantonada sud-est. L'edifici, una part del qual està construït sota la balma, té dues voltes en un subnivell amb entrada independent on trobem una planta interior de gran cabuda, per emmagatzematge dels productes agrícoles. L'ocupació sobre rasant amplia la superfície sobre les voltes semisoterrades amb vestigis de murs que s'estenen cap a l'est i cap al nord permetent reconèixer l'estructura del seu estat original amb una caixa d'escala. L'estudi arqueològic realitzat indica que el perfil de la coberta que s'aprecia al mur de ponent no es correspon amb la coberta original de l'habitatge, ja que estava orientada clarament al sud i fou rebaixada posteriorment. Entre la casa antiga i la nova casa de can Manel hi ha un altre edifici antic, enrunat, de planta quadrada.

Observacions:

Tambe coneguda com a Can Manel Ensorrat. Figura al Catàleg de Masies i Cases Rurals 2014 (num.94) com a Can Manel (aquesta fitxa fou tramitada i incorporada el 2019: Modificació puntual del POUM i Catàleg de masies i cases rurals de Rajadell, susceptibles de recuperació, preservació i incorporació de l'antiga masia de Cal Manel 8.7.2019). La raó es que es considerava que podia ser reconstruïda i rehabilitada com habitatge, com així esta sent.

A 90 m. al NE de l'antic mas hi ha l'actual casa de can Manel, un habitatge d'una sola planta amb diversos afegits construïda fa pocs anys (no està al Catàleg de Masies). Cal destacar a l'entrada d'aquesta casa una gran base de pedra de premsa de vi, col·locada de forma ornamental. A l'entorn també hi ha un corró i piques de pedra.

Des de Rajadell no hi camí per anar a la casa. S'ha d'anar des de Fals. A la carretera de Rajadell a Fals cal agafar un trencall a la dreta on hi ha una creu i una font, i pendre una carretera en direcció la Gabriela que entra a Rajadell per Cal Lleirac, al límit termenal. Cal seguir la carretera en direcció E. i seguir endavant un cop passat el desviament a Cal Magdalena. Es troba a 250 m. al SE del Mas Cal Xaupes.

El PEP de 1993 J. Piñero citava aquesta casa com Cal Manel Ensorrat, propera a Cal Xaupes i dins la fitxa d'aquesta (a uns 300 metres en direcció SE des de Can Xaupes). També s'esmenta a la fitxa 81 del catàleg de Masies, corresponent a Cal Xaupes.

Entre les restes visibles de l'antiga casa es pot apreciar una tina cilíndrica de vi, sense sostre, dintre d'un edifici quadrat adossat al mur de ponent. Aquest element s'inclou a la wikipedra (fitxa de la tina feta per Vidal Orive Torras. Data: 9.2.2020. Codi: 915). La foto num. 3 correspon a la Tina i està extreta de la wikipedra. Les ruïnes actuals de la tina i la construcció annexa es van fer servir per corral per un ramat de caprins. Actualment es troben en desús les activitats ramaderes i l'explotació agrícola dels cereals i de les oliveres limítrofes a la casa.

Les dues cases (la nova i l'antiga) es situen en una plataforma rocosa que mira a llevant, al límit d'un marge rocallós que aprofita el pendent pronunciat del desnivell natural, des d'on s'aprecia una magnífica vista de Monistrollet i can Gallifa. Les restes es troben en el límit d'un pla delimitat per la zona rocosa, un bosc i uns camps de conreu, actualment en ús.

Per accedir-hi, des de Fals s'ha de prendre el camí asfaltat que, per la Gabriela, mena a les masies de Cal Lleirac, la Balma i Cal Xaupes. A partir dels rètols el camí es de terra. Passades les tres cases indicades arribem a un encreuament des del qual es pot accedir a Cal Magdalena; llavors cal agafar el trencant de la dreta per arribar a Cal Manel a uns 250 metres.

A la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de la Catalunya Central, del 25.5. 2018 es va informar el projecte PL 01/19 Rajadell (Bages). Modificació PEU. "Memòria intervenció arqueològica can Manel en relació a la fitxa del Catàleg de masies". Per tant, previ a la modificació del catàleg, el 2019, s'hi van realitzar excavacions arqueològiques i un estudi històric-arqueològic-arquitectònic (segons la

fitxa del catàleg de Masies), posant-se al descobert les magnífiques voltes soterrades destinades a magatzem. També es va excavar la tina. La fitxa obliga a conservar la tina i les voltes.

A la visita feta el juliol de 2020, l'edifici estava en obres. Es desconeix la fesomia final de l'habitatge nou en curs de construcció (a sobre la bauma) ni com s'integraran els elements esmentats (tina, a sobre la bauma, i voltes, a sota).

Història

Està en ruïnes per que l'antic propietari va fer servir part de la mamposteria original dels murs per remodelar la casa limítrofa, però fins al 1914 encara estava dempeus (es va abandonar al 1920). Produïa cereals i olives.

Bibliografia

Catàleg de Masies i Cases Rurals 2014 (num.94) (Fitxa incorporada 2019)

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

